

A 2023-2027 közötti időszak KAP zöld intézkedései és a biodiverzitás

Madarász István
osztályvezető
Agrárminisztérium
Támogatáspolitikai Főosztály

Új KAP (2023-2027) erősödő zöld elvárásokkal

Új KAP célok 9+1

1. Tisztességes bevételek a mezőgazdaságban
  2. Ágazat versenyképességének növelése
  3. Kiegyensúlyozottabb erőviszonyok az élelmiszerláncban
  4. Éghajlatváltozással kapcsolatos intézkedések
  5. Természeti erőforrások fenntartható használata
  6. Tájak és a biológiai sokféleség megőrzése
  7. Generációs megújulás támogatása
  8. Vidéki térségek gazdasági élénkítése
  9. Élelmiszer-minőség és az egészség védelme
- Átfogó célkitűzés: tudásátadás, innováció, digitalizáció

Zöld Megállapodás KAP kapcsolódása

- Farm2Fork stratégia és a Biodiverzitás stratégia

Zöld Megállapodás céljai (2030)

- 50% növény-védőszer
használat

25% ökológiai
gazdálkodás

- 50% antibiotikum
használat

+ 10% változatos
tájképi elemek

Környezeti szükségletek

AGRÁRMINISZTERIUM

KAP Stratégiai Terv beavatkozás típusai (2023-2027)

AGRÁRMINISZTERIUM

Közvetlen támogatás I. pillér

- Alap jövedelem támogatás (BISS), **a támogatható hektár fogalmának bővítése (AÖT) + kondicionalitás**
- Redisztributív kifizetés (CRISS)
- **Agro-ökológiai Program (AÖP)**
- Fiatal gazdák támogatása
- Termeléshez kötött támogatások

Ágazati programok (méhészet, zöldség-gyümölcs, szőlő-bor)

Vidékfejlesztés II. pillér

- **Agrár-környezetgazdálkodás (AKG)**
- **Ökogazdálkodás**
- **Natura 2000 kompenzáció**
- **Erdészeti intézkedések**
- **Beruházások**
- Együttműködés
- Kockázatkezelés
- Fiatal gazdák támogatása
- **Tudásátadás és információcsere**

Az új KAP zöld felépítménye

AGRÁRMINISZTERIUM

Támogatható terület fogalmának bővítése

Kondicionalitás

Agro-ökológiai alapprogram

AKG, ÖKO, Natura kompenzáció, földhasználatváltás, ágazati programok

Erdészeti támogatások

Nem termelő beruházások, tudásátadás, szaktanácsadás

KAP I-II. pillér: Támogatható terület bővítése (AÖT)

- HMKÁ előírások, AÖP, Natura 2000 előírások, területpihentetés, stb. miatt a **„régi” alapfogalomnak nem megfelelő, de értékes területek**
- Hazai megközelítés:
  - Jelenleg nem támogatott, de agro-ökológiai szempontból értékes biotópok (vizenyős területek, fasorok, stb.) bevonása.
  - Jelenleg támogatott területen új agro-ökológiai területek létrehozása.
- **Jogszerű földhasználat!**
- Segít az új zöld elvárásoknak való megfelelésben is.
- A gazdáknak nem lesz érdekük ezeket a területeket szántóvá alakítani, illetve új területeken alakulhatnak ki tájképi, nem termelő elemek (vízmegtartás és talajkímélés).
- A felszínborítási adatbázisok alapján, figyelembe véve a tulajdonosi, illetve földhasználati jogosultságok heterogenitását is, a várható területnövekedés 100.000 hektár körül valószínűsíthető.

KAP I-II. pillér: Kiterjesztett kondicionalitás 1.

- Meg kell felelni a gazdálkodási követelményeknek (**JFGK** – 11 darab) és a földterület helyes mezőgazdasági és környezeti állapotára (**HMKÁ** – 9 darab) vonatkozó elvárásoknak.
- A zöldítés korábbi elemei közül az **állandó gyepterületek fenntartása**, a **terménydiverzifikáció/vetésforgó** és az **ökológiai fókuszterületek (EFA) kijelölése** beolvadnak az alapfeltételek közé.
- A zöldítés elemei a korábbi 30%-tól eltérően **az összes közvetlen támogatás és területalapú vidékfejlesztési kifizetés előfeltételévé válnak.**
- **Új elemek:**
  - Foszfátok diffúz szennyezése elleni intézkedés
  - Vizes élőhelyek és tőzeglápok védelme (*HMKÁ 2 – 2025-től*)
  - Fenntartható növényvédőszer-használat

KAP I-II. pillér: Kiterjesztett kondicionalitás 2.

Éghajlatváltozás

- HMKÁ 1 - Állandó gyepterületek megőrzése tagállami szinten
- **HMKÁ 2 - A vizes élőhelyek és a tőzegláp minimális védelme, megőrzése (2025-től)**
- HMKÁ 3 - Tarlóégetés tilalma

Víz

- **JFGK 1 - vízkészletek védelmére vonatkozó szabályozás, illetve a foszfátok diffúz szennyező forrásainak ellenőrzésére vonatkozó kötelező követelmények**
- JFGK 2 - a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelmére vonatkozó hazai szabályozás – Nitrát HMGY előírások
- HMKÁ 4 - vízvédelmi sávokra vonatkozó szabályozások

KAP I-II. pillér: Kiterjesztett kondicionalitás 3.

Talajvédelem és talajminőség

- HMKÁ 5 - Talajvédelemre és az erózió megfékezésére vonatkozó előírások
- HMKÁ 6 - Minimális talajborítás fenntartása
- HMKÁ 7 - Vetésváltási szabályok – **JELENTŐS VÁLTOZÁSOK A KORÁBBI ÉVEKHEZ KÉPEST**

Biodiverzitás és tájkép

- JFGK 3 - Natura 2000, vadon élő madarak védelmére vonatkozó hazai szabályozás
- JFGK 4 - Natura 2000, élőhelyvédelemre vonatkozó hazai szabályozás
- HMKÁ 8 - Nem termelő elemek fenntartása a szántóterületek bizonyos százalékán; védett tájképi elemek fenntartása, bokrok és sövények vágási tilalma a madarak költési és fészkelési időszakában
- HMKÁ 9 - Natura 2000 területeken a környezetileg érzékeny állandó gyepek feltörésének tilalma

KAP I-II. pillér: Kiterjesztett kondicionalitás 4.

Közegészségügy, növény- és állategészségügy

- JFGK 5 - Élelmiszerjogi alapelvek betartása
- JFGK 6 - Hormonhasználat korlátozása az állattenyésztésben
- JFGK 7 - Növényvédő szerek forgalomba hozatalának és felhasználásának, kezelésének, tárolásának, valamint csomagolásuk és maradékaik kezelésének alapvető szabályai
- **JFGK 8 - Fenntartható növényvédőszer-használat szabályai**

Állatvédelem

- JFGK 9 - Borjak védelme
- JFGK 10 - Sertések állatjóléti előírásai
- JFGK 11 - A tenyésztés céljából tartott állatok védelme

KAP I. pillér: Agro-ökológiai Program (AÖP) 1.

Feltételek

- Új, **AKG típusú** támogatás az I. pillérben, tagállami szinten kötelező, de gazdálkodói szinten **önkéntes**
- **Éves**, hektáronkénti termeléstől elválasztott kifizetés
- A minimum-követelményeken **túlmutató**, az éghajlat és a környezet szempontjából előnyös mezőgazdasági gyakorlatok alkalmazása, tagállami mozgástérrel
- A támogatás a feltételek és a **választott jó gyakorlatok** betartása esetén a mezőgazdasági **üzem teljes területére** jár hektár alapon
- Az egyes jó gyakorlatok különböző **pontértéket** kapnak (1 v. 2)
- A mezőgazdasági üzemen belül minden tényleges hasznosítási módra (szántó, Natura 2000 gyep, egyéb gyep, ültetvény) vonatkozóan legalább 2 pont értékű előírást kell választani és teljesíteni.

KAP I. pillér: Agro-ökológiai Program (AÖP) 2.

Feltételek

- Küszöbértékek: szántó, gyepek 5 ha felett; ültetvény 1 ha felett
- Natura 2000 gyepeken nem kötelező előírást választani, ám ilyen esetben az érintett hektárookra AÖP támogatás sem jár
- Gazdálkodási Napló vezetése és elektronikus benyújtása

Jó gyakorlatok kiemelt célterületei

- Talajvédelem – talajtakarás, terménydiverzifikáció, talajmegőrző gazdálkodás, szerves anyag pótlás
- Biodiverzitás védelme – beporzók védelme, nem termelő területek fenntartása, táblaméret korlátozása, állandó gyepek fenntartása üzemi/parcella szinten

KAP I. pillér: Agro-ökológiai Program (AÖP) 3.

Választható gyakorlatok SZÁNTÓN 1.

Gyakorlat	Pontérték	Környezeti előny
Nyári, őszi betakarítású kultúrák után talajtakarás legalább feb. 28-ig.	1	talajok szénmegkötő képessége, védelem az erózió káros hatásaitól, talajnedvesség
Terménydiverzifikáció.	1	kevesebb talajzsarolás, bruttó tápanyagmérleg javulása, mérsékeltebb peszticidhasználat
Emelt szintű „ EFA ”, szántóterület 10%-ának megfelelő (nem termelő elemek, ökológiai jelentőségű másodvetések, N-megkötők).	2	élőhelyek és tájelemek fenntartása, szénmegkötés, erózió elleni védelem
Önkéntes táblaméret -korlátozás: 30 ha.	1	mozaikos tájszerkezet, mezőgazdasági élőhelyek javuló biodiverzitása, táji struktúra diverzitása
Méhbarát növényvédelem (szerválasztás).	1	beporzók helyzetének javítása

KAP I. pillér: Agro-ökológiai Program (AÖP) 4.

Választható gyakorlatok SZÁNTÓN 2.

Gyakorlat	Pontérték	Környezeti előny
Karbamid műtrágya azonnali bedolgozása, ill. inhibitor alkalmazása a kijuttatás során.	1	ammónia-emisszió csökkentése
Talajkondicionáló, növénykondicionáló vagy N-megkötő készítmények alkalmazása (szántóterület legalább 50%-án).	1	talajok szervesanyag-készletének helyreállítása, javuló talajpotenciál és kevesebb ammónia-emisszió
Mikrobiológiai készítmények alkalmazása (szántóterület legalább 50%-án).	2	talajok szervesanyag-készletének helyreállítása, javuló talajpotenciál és talaj-biodiverzitás
Forgatás nélküli művelésmód szűkített növényvédőszer használattal (szántóterület legalább 50%-án).	2	talajok szénkészletének megőrzése, szántóterületek ÜHG emissziójának csökkentése

KAP I. pillér: Agro-ökológiai Program (AÖP) 5.

Választható gyakorlatok GYEPEN

Gyakorlat	Pontérték	Környezeti előny
Az üzem gyepterületeinek megőrzése tábla szinten az előző évi állandó gyepterületekhez viszonyítva. (nem Natura 2000 gyepeken)	1	fokozott szénmegkötés a mezőgazdasági területeken, biodiverzitás megőrzése
Pásztoroló vagy szakaszos legeltetés a gyepterület legalább 50 %-án legeltetési terv készítése mellett (minden gyepen)	2	túllegeltetés elkerülése
Extenzív gyepek legalább évi egyszeri kaszálása (nem Natura 2000 gyepeken)	1	becserjésedés elkerülése, megfelelő fajösszetétel
Kizárólag alternáló kasza használata (minden gyepen)	2	Ízeltlábúak, kisebb fajok védelme

KAP I. pillér: Agro-ökológiai Program (AÖP) 6.

Választható gyakorlatok ÜLTETVÉNYEKBEN

Gyakorlat	Pont	Környezeti előny
Mikroöntözési technológiák alkalmazása (ültetvényterület legalább 50%-án).	2	vízkészletek fenntartható használata
Méhbarát növényvédelem (szerválasztás).	1	beporzók helyzetének javítása
Engedélyezett biológiai ágensek alkalmazása. (ültetvényterület legalább 50%-án).	2	növényvédőszeresek használat csökkentése a nem ökológiai művelés alatt álló ültetvényterületekben is
Talajkondicionáló, növénykondicionáló vagy N-megkötő készítmények alkalmazása (ültetvényterület legalább 50%-án).	1	talajok szervesanyag-készletének helyreállítása, javuló talajpotenciál és talaj-biodiverzitás, ammónia-emisszió
Mikrobiológiai készítmények alkalmazása (ültetvényterület legalább 50%-án).	2	talajok szervesanyag-készletének helyreállítása, javuló talajpotenciál és talaj-biodiverzitás
Ültetvények talajtakarása mulcsozással, egyéves sorköztakaró növények termesztésével (12% alatti lejtésű területeken).	1	talajok szénmegkötő képessége, védelem az erózió káros hatásaitól, talajnedvesség
Ültetvények talajtakarása évelő kultúrák fenntartásával, gyepesítéssel.	2	talajok szénmegkötő képessége, védelem az erózió káros hatásaitól, talajnedvesség
Karbamid műtrágya azonnali bedolgozása vagy inhibitor alkalmazása.	1	ammónia-emisszió csökkentése

Élőhely-megőrzési kapcsolódások

AGRÁRMINISZTERIUM

Támogatható terület fogalmának kibővítése – agro-ökológiai célterületek

Feltételelesség – nem termelő területek fenntartása, tájképi elemek védelme, Natura JFGK előírások)

Agro-ökológiai alapprogram – nem termelő elemek nagyobb arányú fenntartása, beporzók védelme, tájszerkezet, talajtakarás

Agrár-környezetgazdálkodás – MTÉT előíráscsoportok, beporzók védelme

Erdő-környezetvédelem - folyamatos erdőborítás, idegen honos fafajok visszaszorítása, természetkímélő anyagmozgatás, tisztások visszaalakítása, erdőgenetikai vállalkozások, stb.

Nem termelő beruházások – gyeptelepítés, tartós zöldugar, mezővédő erdősávok, táblaszegélyek, erózióvédelmi sávok, stb.

TUDÁSÁTADÁS!

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!
